Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NIILO JÄÄSKINEN
prednesené 5. júna 2014 [1]

Vec C-117/13

Technische Universität Darmstadt
proti
Eugen Ulmer KG
[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal

Bundesgerichtshof (Nemecko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 2001/29/ES — Autorské právo a s ním súvisiace práva — Výnimky a obmedzenia — Článok 5 ods. 3 písm. n) — Použitie diel a iných predmetov ochrany na účel výskumu alebo súkromného štúdia — Kniha sprístupnená jednotlivcom prostredníctvom na to určených terminálov vo verejne prístupnej knižnici — Pojem dielo, ktoré nepodlieha ‚nákupným a licenčným podmienkam' — Právo knižnice na digitalizovanie diela zahrnutého v jej zbierke s cieľom jeho sprístupnenia prostredníctvom na to určených terminálov — Sprístupnenie diela prostredníctvom na to určených terminálov, ktoré umožňujú jeho vytlačenie na papier alebo uloženie na USB kľúč"

I – **Úvod**

1. Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 5 ods. 3 písm. n) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti. [2]

2. V konaní vo veci samej stoja proti sebe Technische Universität Darmstadt (ďalej len „TU Darmstadt") a vydavateľstvo Eugen Ulmer KG, a táto vec sa týka sprístupnenia verejnosti danou univerzitou prostredníctvom na to určených terminálov nachádzajúcich sa v priestoroch knižnice, vedeckej knihy zahrnutej v zbierke tejto knižnice, pričom nositeľom práv na použitie diela je Eugen Ulmer KG.

3. Prejudiciálne otázky, ktoré položil Bundesgerichtshof (spolkový súd, Nemecko), sa týkajú verejne prístupnej knižnice a vzťahujú sa na pojem „dielo, ktoré podlieha nákupným a licenčným podmienkam", digitalizovanie diel, ktoré má táto knižnica, ako aj toho, či používatelia môžu nielen nazrieť do digitalizovaných diel (resp. čítať ich), ale aj ich vytlačiť na papier a uložiť na USB kľúč.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230.

4. Konanie vo veci samej má povahu „pilotného“ konania. TU Darmstadt podporuje Deutscher Bibliotheksverband e. V. (Nemecká únia knižníc), ako aj inštitúcia s rovnakým zameraním na európskej úrovni, Európska kancelária knižníc a informačných a dokumentačných združení (Eblida). Eugen Ulmer KG podporuje Börsenverein des deutschen Buchhandels (Nemecká únia obchodu s knihami). To preukazuje dôležitosť, akú má prejednávaná vec pre knižnice, autorov a vydavateľstvá, a najmä vedecky zamerané vydavateľstvá. [3]

II – **Právny rámec**

A – *Právo Únie*

5. Odôvodnenia 31, 34, 36, 40 a 44 smernice 2001/29 znejú:

„(31) Je potrebné zabezpečiť primeranú rovnováhu práv a záujmov medzi rôznymi kategóriami nositeľov práv, ako aj medzi rôznymi kategóriami nositeľov práv a používateľmi predmetov ochrany. Existujúce výnimky a obmedzenia práv ustanovené členskými štátmi sa musia prehodnotiť vo vzťahu k novému elektronickému prostrediu. Existujúce rozdiely vo výnimkách a obmedzeniach vzťahujúcich sa na niektoré obmedzené činnosti majú priamy negatívny účinok na fungovanie vnútorného trhu s autorskými právami a s nimi súvisiacimi právami. Tieto rozdiely by sa mohli ľahko stať výraznejšími vo vzťahu k ďalšiemu rozvoju cezhraničného využívania diel a k cezhraničným aktivitám. Z dôvodu zabezpečenia správneho fungovania vnútorného trhu, je potrebné harmonickejšie definovať tieto výnimky a obmedzenia. Stupeň ich harmonizácie musí vychádzať z ich dopadu na plynulé fungovanie vnútorného trhu.

…

(34) Členským štátom sa dáva možnosť poskytovať niektoré výnimky alebo obmedzenia pre prípady, ako sú vzdelávanie a vedecké účely, v prospech verejných inštitúcií, ako sú knižnice a archívy…

…

(36) Členské štáty môžu zabezpečiť primeranú kompenzáciu nositeľov práv aj keď sa uplatnia voliteľné ustanovenia týkajúce sa výnimiek alebo obmedzení, pri ktorých sa taká kompenzácia nevyžaduje.

…

(40) Členské štáty môžu poskytnúť výnimku alebo obmedzenie v prospech niektorých neziskových inštitúcií, ako sú verejne prístupné knižnice a podobné inštitúcie, ako aj archívy. Musia však byť obmedzené na niektoré zvláštne prípady, na ktoré sa vzťahuje právo rozmnožovania. Tieto výnimky alebo obmedzenia sa nesmú vzťahovať na používanie v kontexte on-line doručovania chránených diel alebo iných predmetov ochrany. … Preto je potrebné podporiť osobitné kontrakty alebo licencie, ktoré zvýhodňujú podobné inštitúcie a účel šírenia, ktorému slúžia bez toho, aby sa vytvárala nerovnováha.

…

3 — Pripomínam, že aj samotná digitalizácia diel, ktoré knižnice majú, bola predmetom diskusií v rámci projektu Google Book Search. Pozri United States District Court, Southern District of New York, rozsudok zo 14. novembra 2013 vo veci The Authors Guild a i. vs. Google Inc. (05 CIV 8136), a Zelenú knihu, nazvanú „Autorské právo v znalostnej ekonomike“ [KOM(2008) 466 v konečnom znení, s. 8].

(44) Ak sa uplatňujú výnimky a obmedzenia uvedené v tejto smernici, musia sa vykonávať v súlade s medzinárodnými záväzkami. Tieto výnimky a obmedzenia sa nemôžu uplatňovať spôsobom, ktorý poškodzuje oprávnené záujmy nositeľa práv, alebo ktorý je v rozpore s normálnym využívaním jeho diela alebo iného predmetu ochrany. Poskytovanie takýchto výnimiek alebo obmedzení členským štátom musí predovšetkým primerane odrážať možný zvýšený ekonomický dopad týchto výnimiek alebo obmedzení v kontexte nového elektronického prostredia. Preto rozsah niektorých výnimiek alebo obmedzení bude možno potrebné viac obmedziť, ak dôjde k niektorým novým spôsobom použitia diel chránených autorským právom a iných predmetov ochrany.“

6. Článok 2 smernice 2001/29, nazvaný „Právo rozmnožovania“, v písmene a) stanovuje, že „členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať“ rozmnožovanie „pre autorov k ich dielam“.

7. Článok 3 uvedenej smernice, nazvaný „Právo verejného prenosu diel a právo sprístupňovania predmetov ochrany verejnosti“, vo svojom odseku 1 stanovuje, najmä to, že „členské štáty poskytnú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel“.

8. Článok 5 smernice 2001/29, nazvaný „Výnimky a obmedzenia“, v odseku 2 stanovuje:

„Členské štáty môžu zabezpečiť [stanoviť – *neoficiálny preklad*] výnimky alebo obmedzenia práva rozmnožovania ustanoveného v článku 2 v nasledujúcich prípadoch:

a) vo vzťahu k rozmnožovaniu na papieri alebo akýmkoľvek iným podobným spôsobom, ktorý sa uskutočňuje použitím akéhokoľvek fotografického postupu alebo nejakým iným procesom, ktorý má podobné účinky, s výnimkou písaného/tlačeného notového materiálu za podmienky, že nositelia práv dostanú primeranú kompenzáciu;

b) vo vzťahu k rozmnožovaniu na akomkoľvek médiu vykonanému fyzickou osobou pre súkromné použitie a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný, za podmienky, že nositelia práv dostanú primeranú kompenzáciu, v ktorej sa zohľadní uplatnenie alebo neuplatnenie technologických opatrení uvedených v článku 6 na dotknuté dielo alebo predmet ochrany;

c) vo vzťahu k osobitným prípadom rozmnožovania uskutočneným verejne prístupnými knižnicami, vzdelávacími inštitúciami alebo múzeami alebo archívmi, ktoré sa neuskutočnia pre priamy alebo nepriamy ekonomický alebo komerčný prospech;

…“

9. Článok 5 ods. 3 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty môžu zabezpečiť [stanoviť – *neoficiálny preklad*] výnimky alebo obmedzenia práv poskytnutých podľa článkov 2 a 3 v nasledujúcich prípadoch:…

n) použitie na prenos alebo sprístupnenie jednotlivým členom verejnosti na účel výskumu alebo súkromného štúdia prostredníctvom na to určených terminálov v priestoroch inštitúcií uvedených v odseku 2 písm. c) diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré nepodliehajú nákupným alebo licenčným podmienkam zahrnutým v ich zbierkach [diel alebo iných predmetov ochrany zahrnutých v ich zbierkach, ktoré nepodliehajú nákupným alebo licenčným podmienkam – *neoficiálny preklad*];

…“

10. Podľa článku 5 ods. 5 tej istej smernice:

„Výnimky a obmedzenia ustanovené v odsekoch 1, 2, 3 a 4 sa budú uplatňovať iba v niektorých osobitných prípadoch, pri ktorých nedochádza ku konfliktu s bežným využívaním diela alebo predmetu ochrany a ktoré neodôvodnene nepoškodzujú oprávnené záujmy nositeľa práv.“

B – *Nemecká právna úprava*

11. § 52b zákona o autorskom práve a s ním súvisiacich právach (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz) z 9. septembra 1965[4] v znení uplatniteľnom v čase skutkových okolností vo veci samej (ďalej len „UrhG“), znie:

„Vyhotovovanie rozmnožení diel v študovniach elektronických dokumentov vo verejných knižniciach, múzeách a archívoch

Sprístupnenie uverejnených diel z katalógov knižníc, múzeí alebo archívov prístupných verejnosti, ktoré nesledujú priamy alebo nepriamy ekonomický alebo ziskový prospech, sa povoľuje na výskum a súkromné štúdium výlučne v priestoroch príslušnej inštitúcie v študovni elektronických dokumentov vytvorenej výhradne na tento účel, pokiaľ to nie je v rozpore so žiadnym zmluvným ustanovením. Počet exemplárov diela súčasne sprístupnených v študovni elektronických dokumentov nesmie v zásade prekročiť počet exemplárov diela, ktorý obsahuje katalóg inštitúcie. Za sprístupňovanie vzniká nárok na zaplatenie primeraného poplatku. Nárok na tento poplatok môže uplatniť len organizácia kolektívnej správy práv.“

III – **Skutkové okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky**

12. TU Darmstadt prevádzkuje verejne prístupnú knižnicu. V priestoroch tejto knižnice zriadila študovňu elektronických dokumentov, kde sprístupňuje určité diela z katalógu knižnice. Medzi nimi sa od januára alebo februára 2009 nachádzala učebnica od Winfrieda Schulzeho nazvaná „Einführung in die neuere Geschichte“ (Úvod do modernej histórie), ktorú vydalo Eugen Ulmer KG.

13. TU Darmstadt túto knihu digitalizovala, aby ju mohla poskytovať v študovni elektronických dokumentov.[5] V študovni elektronických dokumentov nebolo možné súčasne načítať väčší počet exemplárov diela než sa nachádzal v katalógu knižnice. Návštevníci študovne elektronických dokumentov si dielo – celé alebo jeho časti – mohli vytlačiť na papier alebo uložiť na USB kľúč a odniesť si ho v uvedených formách z knižnice.

14. TU Darmstadt neprijala ponuku Eugen Ulmer KG z 29. januára 2009 na nadobudnutie a používanie učebníc, ktoré toto vydavateľstvo vydáva, v podobe elektronických kníh („E-knihy“). Účastníci konania sa nezhodujú v otázke, či ponuka bola alebo nebola predložená žalovanej vo veci samej už v čase digitalizovania predmetnej učebnice.

15. Landgericht Frankfurt am Main (Krajinský súd vo Frankfurte nad Mohanom), na ktorý sa žalobou obrátilo Eugen Ulmer KG, svojím rozsudkom zo 6. marca 2011 rozhodol, že na to, aby uplatnenie § 52b UrhG bolo vylúčené, nositeľ práv a inštitúcia by sa museli predtým dohodnúť na digitálnom používaní diela. Tento súd navyše zamietol aj návrh Eugen Ulmer KG smerujúci k uloženiu TU

4 — BGBl. 1965 I, s. 1273.

5 — TU Darmstadt vo svojich písomných pripomienkach spresnila, pričom vydavateľstvo Eugen Ulmer KG to nespochybnilo, že digitalizované súbory jednotlivých kapitol uvedenej knihy boli vo forme jednoduchých grafických súborov, ktoré nie sú prístupné pre moderné nástroje spracovania textu (fulltextové vyhľadávanie, kopírovanie textu, atď.).

Darmstadt zákazu digitalizovať alebo dať digitalizovať spornú učebnicu. Vyhovel však jej návrhu na zakázanie toho, aby si používatelia knižnice TU Darmstadt mohli v študovni elektronických dokumentov v knižnici vytlačiť toto dielo a/alebo uložiť ho na USB kľúč a/alebo odniesť si tieto rozmnoženiny z priestorov knižnice.

16. Bundesgerichtshof, na ktorý sa obrátila TU Darmstadt v rámci opravného prostriedku „Revision“, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Podlieha dielo nákupným a licenčným podmienkam v zmysle článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29, pokiaľ nositeľ práv ponúkne inštitúciám uvedeným v tomto ustanovení možnosť za primeraných podmienok uzatvoriť licenčné zmluvy o využívaní tohto diela?

2. Oprávňuje článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 členské štáty, aby poskytli inštitúciám právo na digitalizovanie diel, ktoré sú súčasťou ich zbierok, ak je to nevyhnutné na sprístupnenie týchto diel prostredníctvom terminálov?

3. Môžu byť práva, ktoré členské štáty stanovia podľa článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29, také rozsiahle, že diela sprístupnené používateľom prostredníctvom terminálov môžu títo používatelia vytlačiť na papier alebo uložiť na USB kľúč?“

17. Písomné pripomienky predložili TU Darmstadt, Eugen Ulmer KG, nemecká, talianska, poľská a fínska vláda, ako aj Európska komisia, pričom všetci – okrem poľskej a fínskej vlády – sa zúčastnili na pojednávaní, ktoré sa konalo 26. februára 2014.

IV – **Analýza**

A – *O otázke, či dielo podlieha nákupným alebo licenčným podmienkam, pokiaľ nositeľ práv ponúkne inštitúciám možnosť za primeraných podmienok uzatvoriť licenčné zmluvy o využívaní tohto diela*

18. Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či dielo podlieha „nákupným a licenčným podmienkam“ v zmysle článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29, pokiaľ nositeľ práv ponúkne knižniciam, vzdelávacím inštitúciám, múzeám alebo archívom uvedeným v tomto ustanovení možnosť za primeraných podmienok uzatvoriť licenčné zmluvy o využívaní tohto diela.

19. S výnimkou Eugen Ulmer KG, všetci účastníci konania, ktorí predložili písomné pripomienky, navrhujú, aby sa na prvú otázku odpovedalo záporne.

20. Vyvstáva preto otázka, či už samotná ponuka na uzavretie primeranej licenčnej zmluvy vedie k tomu, že sa uplatňujú „nákupné a licenčné podmienky“ a výnimka podľa článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 je vylúčená, alebo naopak, či sa vyžaduje, aby nositeľ práv a inštitúcia uzatvorili príslušnú dohodu. Podľa vnútroštátneho súdu sa ani po zohľadnení judikatúry Súdneho dvora nedá na túto otázku jednoznačne odpovedať.

21. Ako správne poznamenal TU Darmstadt, vzťah medzi právami na použitie diela a obmedzeniami týchto práv možno vysvetliť na základe odôvodnení 45 a 51 smernice 2001/29. V týchto odôvodneniach je uvedené, že „výnimky a obmedzenia… však nesmú brániť definovaniu *zmluvných vzťahov* navrhnutých pre zabezpečenie primeranej kompenzácie pre nositeľa práv“ a že „členské štáty podporujú dobrovoľné opatrenia podniknuté nositeľmi práv *vrátane uzatvorenia a uplatňovania dohôd medzi nositeľmi práv a inými zúčastnenými stranami*, ktoré pomôžu pri dosahovaní cieľov stanovených niektorými výnimkami alebo obmedzeniami ustanovenými vnútroštátnymi právnymi

predpismi v súlade s touto smernicou“.[6]

22. Podľa nemeckej verzie sa tieto dve odôvodnenia jednoznačne zaoberajú *existujúcimi* zmluvnými vzťahmi a uzatvorením a uplatňovaním *existujúcich* dohôd, a nie iba perspektívami získania licencie. Iné jazykové verzie uvedených odôvodnení tiež potvrdzujú takúto analýzu.[7]

23. Skutočnosť, že sa má podporovať uzatváranie dobrovoľných dohôd teda nemá žiadny vplyv na požiadavku, že na účely predmetného ustanovenia musia byť také dohody skutočne uzavreté.

24. Ani systematický či teleologický výklad nevedú k odlišnému záveru. Podľa systematického výkladu by sa mal rozsah výnimky týkajúcej sa výlučného autorského práva vykladať striktne.[8] V prejednávanej veci však ide o výklad podmienky uplatňovania výnimky, ktorá vymedzuje diela, na ktoré sa výnimka môže uplatniť. Rovnováha, na ktorú sa poukazuje v článku 5 ods. 5 smernice 2001/29 sa dosiahne buď vtedy, keď sa autor a používateľ dohodnú na podmienkach v oblasti kúpy alebo licencie, alebo keď osoba, na ktorú sa výnimka vzťahuje, splní obmedzujúce podmienky, ktoré stanovil vnútroštátny zákonodarca v rámci prebratia uvedenej smernice.[9] Z tohto pohľadu, keby akákoľvek ponuka nositeľa autorských práv stačila na podriadenie uplatnenia uvedenej výnimky jednostranným rozhodnutiam, zbavilo by to v konečnom dôsledku výnimku jej potrebného účinku pre predmetné inštitúcie. Aj samotný teleologický výklad si vyžaduje, aby vzhľadom na cieľ všeobecného záujmu sledovaný normotvorcom Únie, ktorým je podpora vzdelávania a kultúry, sa používateľ mohol odvolávať na túto výnimku.

25. Súdnemu dvoru teda navrhujem, aby na prvú otázku odpovedal tak, že článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že dielo nepodlieha nákupným a licenčným podmienkam, pokiaľ nositeľ práv ponúkne inštitúciám uvedeným v tomto ustanovení možnosť za primeraných podmienok uzatvoriť licenčné zmluvy o využívaní tohto diela.

B – *O možnosti členských štátov poskytnúť inštitúciám právo na digitalizovanie diel, ktoré sú súčasťou ich zbierok, ak je to nevyhnutné na sprístupnenie týchto diel prostredníctvom na to určených terminálov*

26. Vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou snaží zistiť, či článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 oprávňuje členské štáty, aby poskytli inštitúciám právo na digitalizovanie diel, ktoré sú súčasťou ich zbierok, ak je to nevyhnutné na sprístupnenie týchto diel verejnosti prostredníctvom na to určených terminálov.

27. Vnútroštátny súd sa domnieva, že v tejto veci ide o taký prípad, avšak dodáva, že hoci právomoc takejto povahy, ktorú majú členské štáty, nevyplýva na prvý pohľad z uvedeného ustanovenia ako dodatočná právomoc, možno ju odvodiť z článku 5 ods. 2 písm. c) smernice 2001/29.

28. S výnimkou Eugen Ulmer KG, všetci účastníci konania, ktorí predložili písomné pripomienky, zastávajú názor, článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 oprávňuje členské štáty, aby poskytli inštitúciám právo na digitalizovanie diel, ktoré sú súčasťou ich zbierok, ak je to nevyhnutné na sprístupnenie týchto diel prostredníctvom na to určených terminálov.

6 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

7 — Pozri napríklad anglickú a francúzsku jazykovú verziu.

8 — Pozri rozsudok ACI Adam a i. (C-435/12, EU:C:2014:254, body 22 a 23 a tam citovanú judikatúru).

9 — O právomoci členských štátov spresniť rozsah obmedzení a výnimiek z výlučných autorských práv pozri rozsudok VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, body 52 a 53).

29. Článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 sa uplatní v prípadoch, keď ide o „použitie na prenos alebo sprístupnenie jednotlivým členom verejnosti na účel výskumu alebo súkromného štúdia prostredníctvom na to určených terminálov v priestoroch inštitúcií uvedených v odseku 2 písm. c) diel alebo iných predmetov ochrany zahrnutých v ich zbierkach, ktoré nepodliehajú nákupným alebo licenčným podmienkam“.

30. Podľa prvej vety uvedeného článku 5 ods. 3 sa výnimky a obmedzenia stanovené v uvedenom odseku týkajú výlučného práva rozmnožovania a výlučného práva na verejný prenos diela. Spomedzi výnimiek a obmedzení stanovených v článku 5 ods. 3 smernice 2001/29 sa niektoré skutočne výslovne týkajú výlučného práva rozmnožovania a zároveň výlučného práva na prenos [napr. písmeno c)], alebo aspoň implicitne [písmeno b)], kým iné sa týkajú len jedného práva [písmeno d)].

31. Článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 uvádza prenos a sprístupnenie. Tieto dva pojmy sa nachádzajú v článku 3 tejto smernice a presnejšie v každom z jeho troch odsekov. V článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 sa nenachádza žiadny výslovný odkaz na právo rozmnožovania. Preto si myslím, že osobitná výnimka stanovená v článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 je v zásade výnimka z výlučného práva na prenos uvedeného v danom článku 3.

32. Ako Súdny dvor už uviedol, z článku 3 ods. 1 smernice 2001/29 vyplýva, že ku každému verejnému prenosu diela musí nositeľ autorského práva udeliť súhlas. Z tohto ustanovenia teda vyplýva, že pojem „verejný prenos“ zahrňuje dva kumulatívne prvky, a to samotný „prenos“ diela a prenos tohto diela „verejnosti“. Aby išlo o „prenos“ najmä stačí, aby bolo dielo verejnosti sprístupnené takým spôsobom, že osoby, ktoré ju tvoria, môžu mať k tomuto dielu prístup, a nie je rozhodujúce, či túto možnosť využijú. [10]

33. Z uvedeného vyplýva, že za takých okolností ako vo veci samej, skutočnosť, že verejnosti spočívajúcej z používateľov, ktorým sa v priestoroch verejných knižníc a iných inštitúcií uvedených v článku 5 ods. 2 písm. c) smernice 2001/29 poskytne prístup ku chráneným dielam prostredníctvom na to určených terminálov, treba považovať za „sprístupnenie“, a teda za „prenos“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2001/29. [11]

34. Pri uvažovaní z rovnakej perspektívy sa však znenie článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 vzťahuje podľa mňa aj na rozmnožovanie, ktoré je doplnkové k prenosu, v tomto prípade vo forme vyhotovenia elektronickej kópie diela na účely prenosu alebo sprístupnenia prostredníctvom na to určených terminálov. V tejto situácii však nejde o prípady prechodného alebo náhodného rozmnožovania, ktoré sú integrálnou a podstatnou časťou technologického procesu, ako je uvedené v článku 5 ods. 1 smernice 2001/29, ktoré sa vymykajú výlučnému právu autora týkajúcemu sa rozmnožovania diela. [12]

35. Právo nevyhnutné na prípady rozmnožovania možno vyvodiť aj z iného ustanovenia, a to z článku 5 ods. 2 písm. c) smernice 2001/29. Toto ustanovenie sa uplatňuje „vo vzťahu k osobitným prípadom rozmnožovania uskutočneným verejne prístupnými knižnicami, vzdelávacími inštitúciami alebo múzeami alebo archívmi, ktoré sa neuskutočnia pre priamy alebo nepriamy ekonomický alebo komerčný prospech“.

36. V súvislosti so slovným spojením „osobitné prípady rozmnožovania“ treba uviesť dve pripomienky.

10 — Rozsudok Svensson a i. (C-466/12, EU:C:2014:76, body 15 až 19).

11 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Svensson a i. (EU:C:2014:76, bod 18), ako aj OSA (C-351/12, EU:C:2014:110, bod 25).

12 — Rozsudok Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465, bod 60).

37. Podľa môjho názoru sa toto spojenie má v tomto kontexte vzťahovať na opatrenia usilujúce sa o ochranu originálov diel, ktoré ešte síce sú chránené autorským právom, ale sú staré, krehké alebo jedinečné. Toto spojenie sa však vzťahuje aj na rozmnožovanie, ktoré je nevyhnutné na „použitie na prenos alebo sprístupnenie… na účel výskumu alebo súkromného štúdia prostredníctvom na to určených terminálov“ a ktoré je stanovené v článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29. Môže sa to týkať najmä prípadu diel, ktoré číta veľké množstvo študentov v rámci štúdia a ktorých exemplár by mohli byť vystavené neprimeranému opotrebovaniu.

38. Keďže však ide o „osobitné prípady rozmnožovania“, článok 5 ods. 2 písm. c) smernice 2001/29 ani článok 5 ods. 3 písm. n) tejto smernice vykladané s ohľadom na všeobecné pravidlo stanovené v odseku 5 uvedeného článku [13] neumožňujú digitalizáciu celej *zbierky*, predmet „osobitných prípadov rozmnožovania“ sa teda obmedzuje na *jednotlivé* „diela a iné predmety ochrany“. Podľa mňa podmienka primeranosti obmedzení stanovená v odseku 5 uvedeného článku si vyžaduje, aby možnosť používať osobitné terminály určené na štúdiu nebola využívaná s cieľom vyhnúť sa potrebe zakúpiť dostatočné množstvo fyzických exemplárov diela, keď napríklad zavádza pravidlo, akým je pravidlo stanovené v § 52b UrhG, podľa ktorého počet exemplárov diela súčasne sprístupnených v študovni elektronických dokumentov nesmie prekročiť počet exemplárov diela, ktorý obsahuje katalóg inštitúcie.

39. Ak digitálna rozmnoženina chráneného diela neexistuje, na účely uplatnenia článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 možno za podmienok stanovených v článku 5 ods. 2 písm. c) smernice 2001/29 teda jednu vyhotoviť. Neskorší prenos tejto rozmnoženiny diela podlieha sám osebe podmienkam stanoveným v článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29.

40. Súdnemu dvoru teda navrhujem, aby rozhodol, že článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 vykladaný s ohľadom na článok 5 ods. 2 písm. c) danej smernice nebráni tomu, aby členské štáty poskytli inštitúciám uvedeným v tomto ustanovení právo na digitalizovanie diel, ktoré sú súčasťou ich zbierok, ak je to nevyhnutné na sprístupnenie týchto diel verejnosti prostredníctvom na to určených terminálov.

C – O možnosti členských štátoch, podľa ktorej diela sprístupnené používateľom prostredníctvom na to určených terminálov môžu títo používatelia vytlačiť na papier alebo uložiť na USB kľúč

41. Vnútroštátny súd sa svojou treťou otázkou snaží zistiť, či môžu byť práva, ktoré členské štáty stanovia podľa článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29, také rozsiahle, že diela sprístupnené používateľom prostredníctvom na to určených terminálov môžu títo používatelia v celku alebo v časti vytlačiť na papier alebo uložiť na USB kľúč.

42. Vnútroštátny súd navrhuje, že na prvú časť tejto otázky treba odpovedať kladne a na druhú časť zas záporne. TU Darmstadt navrhuje, že na obe časti otázky treba odpovedať kladne, zatiaľ čo talianska a fínska vláda navrhujú kladnú odpoveď na prvú časť otázky a zápornú odpoveď na jej druhú časť. Naopak Eugen Ulmer KG a Komisia navrhujú odpovedať záporne na obe jej časti. Nemecká vláda zastáva názor, že na túto otázku sa nevzťahuje článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29, ale článok 5 ods. 2 písm. a) až c) tejto smernice a poľská vláda uviedla niekoľko úvah, avšak nenavrhla konkrétnu odpoveď.

13 — Rozsudok ACI Adam a i. (EU:C:2014:254, bod 25).

43. Pri preskúmaní oboch prípadov uvedených v otázke vnútroštátneho súdu týkajúcich sa možnosti, podľa ktorej diela sprístupnené používateľom prostredníctvom na to určených terminálov môžu títo používatelia v celku alebo v časti vytlačiť na papier alebo uložiť na USB kľúč, sa treba zaoberať pojmom právo na prenos. Podľa judikatúry Súdneho dvora treba dať pojmu „prenos“, ktorý je uvedený v článku 3 smernice 2001/29, extenzívny výklad,[14] pričom však akúkoľvek výnimku z tohto práva treba vykladať reštriktívne.[15]

44. Ako som už uviedol v rámci druhej otázky, článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 obsahuje predovšetkým výnimku z výlučného práva na prenos stanoveného v článku 3 danej smernice.

45. V rámci článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 obmedzenie práva na prenos spočíva v použití, bez povolenia autora, diel prostredníctvom na to určených terminálov ich sprístupnením verejnosti takým spôsobom, aby používateľ mohol mať k nim prístup v inštitúcii podľa svojich potrieb.

46. Treba overiť, či sa toto sprístupnenie vzťahuje aj na uloženie na USB kľúč a vytlačenie na papier. Hneď na úvod poukazujem na to, že tieto dva uvádzané prípady nie sú úkonmi prenosu, ale rozmnožovania. V prípade použitia USB kľúča ide o vyhotovenie rozmnoženiny digitalizovaného diela a v prípade vyhotovenia rozmnoženiny na papieri ide o vyhotovenie rozmnoženiny na hmotnom médiu – nosiči.

47. V prvom rade, pokiaľ ide o uloženie na USB kľúč, interaktivita medzi terminálom a USB kľúčom znamená, že na USB kľúči sa vytvorí nová digitálna rozmnoženina digitálnej rozmnoženiny pripravenej knižnicou. A práve na tomto mieste je dôležitý pojem „na to určené terminály“. Smernica 2001/29 však nespresňuje, čo sa pod týmto pojmom má na mysli.

48. Z môjho pohľadu, použitie chráneného diela – akým je literárne, fonografické alebo kinematografické dielo – prostredníctvom na to určených terminálov zahŕňa vnímanie[16] tohto diela jeho čítaním, počúvaním alebo bezprostredným pozeraním, ku ktorým musí navyše dôjsť v priestoroch knižnice. Pojem „na to určený terminál“ sa teda vzťahuje na vybavenie, ktoré je na tento účel k dispozícii, a nie na konkrétne technické riešenie.[17]

49. Podľa mňa v tejto súvislosti pojem prenos vylučuje z rámca danej výnimky možnosť uloženia diela na USB kľúč, pretože v tomto prípade nejde o prenos verejnou knižnicou alebo inou inštitúciou v zmysle, v akom to chápe Súdny dvor vo svojej judikatúre, ale o vytvorenie digitálnej rozmnoženiny používateľom na súkromné použitie. Navyše také rozmnožovanie nie je nevyhnutné na to, aby bol zachovaný potrebný účinok uvedenej výnimky, aj keby bola pre používateľa užitočná. Taká rozmnoženina môže byť navyše opätovne rozmnožená a zverejnená na internete. Výnimka stanovená v prospech prenosu prostredníctvom na to určených terminálov sa nevzťahuje na prípad, keď knižnica sprístupní svoju digitálnu rozmnoženinu používateľovi s cieľom, aby si mohol vyhotoviť ďalšiu rozmnoženinu a nahrať si ju na USB kľúč.

50. Analýza týkajúca sa vytlačenia na papier by mala sledovať rovnakú logiku. Postup, ktorý vedie k vyhotoveniu (čiastočnej) rozmnoženiny diela, prekračuje podľa mňa výnimky a obmedzenia stanovené v článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29.

51. Na základe toho sa domnievam, že článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 nezahŕňa uloženie na USB kľúč ani vytlačenie na papier.

14 — Rozsudok Svensson a i. (EU:C:2014:76, bod 19), ako aj rozsudok OSA (EU:C:2014:110, bod 23).

15 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Infopaq International (EU:C:2009:465, bod 56 a citovanú judikatúru).

16 — Rozsudok VG Wort a i. (EU:C:2013:426, bod 67).

17 — Podľa mňa teda nič nebráni tomu, aby osobný alebo prenosný počítač mohol byť použitý ako „na to určený terminál“. Koncept „na to určený terminál“ si však môže vyžadovať, aby niektoré technické funkcie vybavenia neboli používateľom v inštitúciách prístupné.

52. Len pre úplnosť a čo sa týka možnosti vytlačenia uvádzam toto.

53. Moderný technologický proces vyhotovovania rozmnožení sa vo veľkej miere zakladá na digitalizovaní originálu a vytlačení rozmnoženiny. [18]

54. Podľa článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29 vyhotovovanie rozmnožení diel v knižnici môže byť za určitých podmienok prípustné. Súčasné kopírky digitalizujú originál a na papier vytlačia analógovú rozmnoženinu pôvodného diela, čo zodpovedá fyzickému rozmnožovaniu originálov v dôsledku ich digitalizovania.

55. Súdny dvor v rozsudku VG Wort a i. [19] rozhodol, že „zo znenia článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 vyplýva, že sa netýka len fotografického postupu, ale aj ‚iného procesu, ktorý má podobné účinky', t. j. akýkoľvek iný spôsob, ktorý umožňuje dospieť k podobnému výsledku, ako je výsledok dosiahnutý fotografickým postupom, a teda analógové zobrazenie chráneného diela alebo iného predmetu ochrany".

56. Súdny dvor dodal, že „ak je tento výsledok dosiahnutý, nezáleží na počte úkonov či povahe techniky alebo spôsobov použitých pri procese vyhotovenia dotknutej rozmnoženiny, avšak pod podmienkou, že tieto rôzne nesamostatné prvky alebo etapy spoločného procesu pôsobia alebo sa uskutočňujú pod kontrolou tej istej osoby a ich cieľom je vyhotoviť rozmnoženinu chráneného diela alebo iného predmetu ochrany na papieri alebo na inom podobnom podklade." [20]

57. V súlade s týmto prístupom je možné vytlačiť strany diela, ktoré je už digitalizované. Tento prípad ide nad rámec toho, čo stanovuje článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29, ale môže sa naň vzťahovať článok 5 ods. 2 písm. a), b) a/alebo c) smernice 2001/29. Rovnako, ako je v rozsahu stanovenom vnútroštátnou právnou úpravou možné, aby si používateľ knižnice vyhotovil fotokópie strán fyzických diel nachádzajúcich sa v jej katalógu, a knižnica to môže dovoliť, tak isto si môže používateľ vytlačiť strany digitálnej rozmnoženiny a knižnica to môže dovoliť. Na rozdiel od digitálnej rozmnoženiny uloženej na USB kľúč, umožnenie vytlačiť dielo digitalizované knižnicou alebo inou inštitúciou uvedenou v článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 nevytvára v tomto ohľade novú situáciu v porovnaní so situáciou, keby na vytvorenie tejto rozmnoženiny neexistoval na to určený terminál. Nebezpečenstvo protiprávneho rozširovania vo veľkom rozsahu, ktoré predstavujú digitálne rozmnoženiny, navyše v takom prípade neexistuje.

58. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem na tretiu otázku odpovedať v tom zmysle, že práva, ktoré členské štáty stanovia podľa článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29, neumožňujú diela sprístupnené používateľom prostredníctvom na to určených terminálov vytlačiť na papier alebo uložiť na USB kľúč.

18 — Pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:34, body 75 a nasl.), v ktorých podrobne preskúmala rozmnožovanie v rámci súboru zariadení.

19 — Rozsudok VG Wort a i. (EU:C:2013:426, bod 68).

20 — Rozsudok VG Wort a i. (EU:C:2013:426, bod 70).

V – **Návrh**

59. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na prejudiciálne otázky, ktoré položil Bundesgerichtshof, odpovedal takto:

1. Článok 5 ods. 3 písm. n) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti sa má vykladať v tom zmysle, že dielo nepodlieha nákupným a licenčným podmienkam, pokiaľ nositeľ práv ponúkne inštitúciám uvedeným v tomto ustanovení možnosť za primeraných podmienok uzatvoriť licenčné zmluvy o využívaní tohto diela.

2. Článok 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29 vykladaný s ohľadom na článok 5 ods. 2 písm. c) danej smernice nebráni tomu, aby členské štáty poskytli inštitúciám uvedeným v tomto ustanovení právo na digitalizovanie diel, ktoré sú súčasťou ich zbierok, ak je to nevyhnutné na sprístupnenie týchto diel verejnosti prostredníctvom na to určených terminálov.

3. Práva, ktoré členské štáty stanovia podľa článku 5 ods. 3 písm. n) smernice 2001/29, neumožňujú diela sprístupnené používateľom prostredníctvom na to určených terminálov vytlačiť na papier alebo uložiť na USB kľúč.